

Психологія : реальність і перспективи : збірник наукових праць Рівненського державного гуманітарного університету. Вип. 9. / упоряд. : Р.В.Павелків, Н.В.Корчакова ; ред. кол. : Р. В. Павелків, В. І. Безлюдна, Н. В. Корчакова. – Рівне : РДГУ, 2017. – 164 с.

Z

Павелків Р.В.

Вікові особливості морального розвитку молодшого школяра ... С. 5–12.

Висвітлено проблему морального становлення та розвитку особистості. Розглянуто вікові особливості морального розвитку молодшого школяра. Проаналізовано погляди зарубіжних та вітчизняних вчених на проблему генезису моральної самосвідомості як специфічної форми моральної свідомості. Визначено передумови формування моральної свідомості та самосвідомості молодшого школяра. Охарактеризовано розвиток когнітивного та поведінкового компонентів моральної самосвідомості та формування моральних якостей особистості в учнів молодшого шкільного віку. Зазначено, що моральний розвиток молодшого школяра відбувається у нерозривній єдності з особистісним розвитком та характеризується поступовим накопиченням соціального досвіду.

Pavelkiv R.

Age features of moral development of an individual of a junior pupil

The article deals with the age features of the moral development of an individuality of a junior school age. From the standpoint of the scientific views of the researches concerning the moral sphere of the individuality the preconditions for forming of the moral consciousness and self-awareness of junior pupils are being analyzed. The peculiarities of the development of the cognitive and the behavioural components of the moral self-awareness have been considered as well as the formation of the moral qualities of the personality at elementary school age has been determined.

Z

Абсалямова Л.М.

Якість життя та харчова поведінка невротично хворих людей ... С. 12–18.

Розглянуто питання якості життя у хворих з невротичними розладами і соматоморфними психічними розладами, а також взаємозв'язки якості життя з патосаногенними механізмами: когнітивними (ірраціональними установками) і поведінковими (захисною та співпадаючою поведінкою), що впливають на виникнення, перебіг і результат захворювання. Здійснено аналіз результатів емпіричного дослідження якості життя невротично хворих людей у взаємозв'язку з проблемою розладів харчової поведінки. Зроблено висновок про те, що якість життя хворих з невротичними розладами характеризується нижчими показниками, ніж у здорових осіб, відрізняється за низкою показників між чоловіками і жінками та піддається позитивній динаміці у ході терапевтичного процесу.

Absalyamova L.

The peculiarities of the psychologist's work with food behavior disorders

In the article it is argued that an increased interest in psychology and allied subjects to the problem of quality of life is foremost conditioned by the attention to the patient with all his personal and social features and transition from a narrow study only of clinical displays of disease to more differentiated study of life of patient, his necessities, successes, failures, judgments and estimations. It becomes firmly established that to this day en literature there were not enough materials presented on the question of quality of life in patients with neurotic and somatophonic psychological disabilities and intercommunications of quality of life with pathosanogenic mechanisms.

Z

Артемова О.І., Хупавцева Н.О.

Психологічні фактори розвитку креативності особистості майбутнього психолога ... С. 18–23.

Висвітлено проблему креативності в контексті професійної самореалізації. На основі аналізу психолого-педагогічних досліджень розглянуто існуючі концепції та підходи до проблеми креативності. Розкрито психологічний зміст рівнів розвитку креативності особистості. Визначено зовнішні та внутрішні психологічні фактори розвитку креативності та креативної особистості майбутнього практичного психолога. Зазначено, що процес розвитку креативності особистості може бути оптимізований у результаті цілеспрямованого психологічного впливу і навчання за спеціально розробленою програмою. На підставі результатів експериментального дослідження доведено, що креативність знаходиться в прямій залежності від психологічних факторів, що детермінують і забезпечують її розвиток.

Artemova O., Khupavtseva N.

Psychological factors of creativity development of future psychologist's personality

The article highlights external and internal factors of creativity development of personality, so as features of psychological impact on the number of psychological factors, using the corresponding programme, which will allow revealing the main contents and the essence of the process of the creativity development of the future psychologist's personality. Conducting the complex of developing and creative exercises with students proves that creativity is in direct dependence on the psychological factors, which determine and provide its development and confirm influence of the group of external and internal factors onto unleashing the creative potential of personality.

Z

Безлюдна В.І., Корчакова Н.В., Осмак Л.П.

Використання дітьми непрямой агресії ... С. 24–29.

Висвітлено проблему дитячої агресивності. Розкрито сутність непрямой та обхідної агресії. Розглянуто особливості непрямих вербальних агресивних проявів у дітей дошкільного та молодшого шкільного віку. Визначено мотиви агресії, її основні форми, причини виникнення та гендерні відмінності. Виокремлено напрями досліджень обхідної агресії у дітей. Наголошено на необхідності своєчасного виявлення та корекції агресивності соціальними інститутами, що займаються навчанням і вихованням дітей та молоді.

Bezliudna V., Korchakova N., Osmak L.

The use of indirect aggression in childhood

The paper touches upon the issue of essence of indirect aggression and the features of using it in childhood. The author describes the main motives, forms and reasons for emergency this behavioral strategy in interaction of preschool- and elementary-school children. It is noted that despite the number of researches dealt with the aggression involved in children interaction, this type of behavioral strategies has not received enough exploratory attention.

Z

Борейчук І.О., Назаревич В.В., Шарак Д.О.

Функції фотографії як психологічного тригера ... С. 29–35.

Розглянуто особливості практичного застосування фотографій в методі фототерапії. Виявлено закономірності сприйняття улюбленої фотографії як засобу впливу на регуляцію психоемоційного стану. На основі результатів експериментального дослідження визначено вплив фотозображень на емоційний стан респондентів юнацького віку. Виокремлено закономірності сприйняття респондентами улюбленої фотографії, а також емоційний та оціночний критерії її вибору. Досліджено вплив фотографії на формування самооцінки особистості. Визначено перспективні напрямки подальших психологічних досліджень тригерних особливостей фотографії.

Boreychuk I., Nazarevich V., Sharak D.

Photography's functions as a psychological trigger

The article deals with the peculiarities of the practical application of photographs in the method of phototherapy, namely, the significance of the impact of the images on the emotional state of respondents of adolescence. The object of this study is the mental states that arise in the process of phototherapy. The subject of this study is the peculiarities of the influence of photography on the emotional state of respondents of adolescence. During the study, it was determined: what are the characteristics of the perception of favourite photographs by respondents; which affects the choice your favourite photo and the peculiarities of forming self-esteem; which is new and promising for the further development of the method of phototherapy.

Z

Гріньова О.М.

Психологічні особливості становлення етнічної ідентичності особистості пізнього юнацького віку ... С. 35–41.

Висвітлено проблему становлення етнічної ідентичності особистості пізнього юнацького віку. Здійснено теоретичний аналіз проблем розвитку етнічної свідомості, самосвідомості, ідентифікації юнаків у сучасній фаховій літературі. Наведено результати експериментального дослідження психологічних особливостей когнітивного й емоційного компонентів етнічної особистості в сучасному суспільстві. Наголошено на необхідності розробки і впровадження у практику роботи сучасних вищих навчальних закладів, соціальних центрів та організацій по роботі з молоддю спеціальних програм психологічного супроводу для оптимізації становлення етнічної ідентичності особистості в пізньому юнацькому віці.

Griniva O.

Psychological features of personality youth age ethnic identity's development

The problem of personality's elder youth age ethnic identity development is researched in the article. Points of view of modern Ukrainian and foreign scientists about different problems of personality's ethnic development are analyzed. Youth is considered in psychological literature as a sensitive age stage for development of ethnic mental structures of human. Theoretical analysis of problems of development ethnic self-consciousness, self-definition of youngsters in modern psychological literature is represented. Dynamics of people ethnic development in early and elder youth age is considered.

Z

Джеджера О.В.

Емоційні переживання як чинник ефективності навчальної діяльності студентів ... С. 41–48.

Висвітлено проблему детермінуючого впливу емоційних переживань студентів на ефективність їхньої навчальної діяльності. Розкрито сутність поняття „ефективність навчальної діяльності”. Наведено результати дослідно-експериментальної роботи щодо визначення рівнів вираженості домінуючих емоційних станів студентів, виявлено кореляційну взаємозалежність коефіцієнту засвоєння навчального матеріалу та емоційних феноменів. Зроблено висновок про необхідність розробки корекційної програми з метою підвищення ефективності навчальної діяльності студентів через вплив на їхню емоційну сферу та оптимізацію емоційних переживань.

Dzhedzhera O.

Emotional as the factor for the effectiveness of learning activities of students

The article substantiates the determining influence emotional experience on the effectiveness of learning activities of students. Presented understanding the author of efficiency of educational activities of students as relative functional properties quality of their work, which reflects the ability to achieve useful (relevant goals and values) results at the lowest cost (lowest cost) mental and psychological energy and time. The results of the experimental proving that emotional experiences is a significant

factor in of both direct and indirect impact on the effectiveness of learning activities, implemented through its motivational-semantic and functional aspects.

Z

Камінська О.В.

Психологічні особливості роботи вчителя з обдарованими дітьми ... С. 48–54.

Розглянуто психологічні особливості роботи педагога з обдарованими дітьми. На основі аналізу психолого-педагогічної літератури визначено найбільш ефективні стратегії навчання академічно обдарованих учнів. Зазначено, що здійснення психологічного супроводу обдарованих дітей є необхідною умовою розвитку їх природного потенціалу. Встановлено критерії готовності вчителя до роботи з обдарованими дітьми, визначено сукупність якостей, якими він повинен володіти.. Наголошено на необхідності вчасної та диференційованої діагностики типу обдарованості, створення оптимального мотиваційного фону, сприятливого для розвитку здібностей та обдарувань учня. Визначено пріоритетні напрямки реформування вітчизняної системи освіти у процесі розв'язання проблеми роботи з обдарованими дітьми.

Kaminska O.

Psychological characteristics of the work of teacher with children

The article analyzes the psychological peculiarities of gifted children, determines the most effective approaches in the work of a teacher with gifted pupils, and conditions conducive to the development of giftedness. Attention is drawn to the need for timely and differentiated diagnostics of type of giftedness, the creation of an optimal motivational background favourable for the effective assimilation of a particular type of activity. Emphasized the need for psychological support of gifted children, as well as providing the necessary recommendations to the teachers working with them.

Z

Клочек Л.В.

Ціннісне самоставлення вчителя як конструкт емоційно-ціннісної складової соціальної справедливості у педагогічній взаємодії ... С. 54–60.

Досліджено психологічні особливості ціннісного самоставлення вчителя як конструкта емоційно-ціннісної складової соціальної справедливості у педагогічній взаємодії. Проаналізовано когнітивний, емоційно-ціннісний та поведінковий компоненти ціннісного самоставлення вчителя. Зазначено, що ціннісне ставлення вчителя до соціальної справедливості виявляється в ціннісному самоставленні педагога та його ціннісному ставленні до учнів як до об'єктів свого навчально-виховного впливу. Зроблено висновок про те, що ціннісне ставлення педагога до себе як носія цінності соціальної справедливості, в єдності з ціннісним ставленням учнів та сумлінним ставленням до соціальних норм і моральних імперативів, презентують емоційно-ціннісну складову соціальної справедливості у педагогічній взаємодії.

Klochek I.

The axiological self-treatment of a teacher as construction of emotion and valuable composition for the social justice in the educational interaction

The paper features the theoretical analysis of axiological treatment characteristics of a teacher to the social justice in the teaching interaction. The axiological treatment of a teacher to the social justice is explained as a phenomenon, which is found in the system of a teacher's attitudes to himself as to the subject of just actions and subjective attitudes to students – partners in joint activities aimed at their personal, intellectual and creative development. It is indicated that the educational actions of a teacher act as the subject of self-correction and self-control, which is carried out with regard to compliance with the generally accepted in the society and in particular educational environment norms of social justice.

Z

Корчакова Н.В.

Розвиток просоціальності особистості та рівні її функціонування ... С. 60–67.

Розглянуто питання розвитку просоціальності за допомогою психолого-педагогічних технологій. Проаналізовано основні критеріальні показники функціонування просоціальності особистості. Висвітлено місце просоціальності у структурі індивідуальної психіки. Визначено та охарактеризовано рівні функціонування просоціальності як цілісної особистісної якості. Зазначено, що найбільш продуктивним шляхом у розвитку гуманістично спрямованої особистості є зріла просоціальність. Зроблено висновок про те, що при розробці програм стимулювання просоціальних тенденцій доцільно орієнтуватися на критеріальні показники зрілої форми просоціальних виявів.

Korchakova I.

Development of personality and the levels of its functioning

The paper deals with the issue of development of personality prosociality. The author highlighted her point of view on the essence of prosociality phenomenon as the dispositional basis of the human actions directed on the benefit of Others, the interests and giving them an emotional support. Prosociality is considered as a biosociopsychic construct which exists on the intersection of three intrapsychic spheres such as personality, cognitive sphere and identity. Besides that it is discussed the structure of personality prosociality. The author distinguishes four main components of this phenomenon: cognitive (since elementary-school age it turns to cognitive-reflexive component), emotional component, motivational component and prosocial identity.

Z

Кочергіна І.А.

Спрямованість саморегуляції жінок при психологічному насильстві з боку родини ... С. 67–75.

Досліджено спрямованість саморегулятивних особливостей жінок у взаємозв'язку із психологічним насильством в родинних стосунках. Здійснено аналіз наукових праць, присвячених проблемі насильства над жінкою в сім'ї як формі деструктивної міжособистісної взаємодії. Визначено основні причини та чинники виникнення насильства. Висвітлено взаємозв'язки особливостей саморегуляції жінок із такими формами психологічного насильства як заборони і примус, погрози, контроль, презирство та знецінення особистості, негативне оцінювання розумових здібностей, емоційне нехтування. Наведено результати дослідження спрямованості саморегуляції жінок, які зазнавали психологічного насильства з боку різних членів родини. З'ясовано, що спрямованість саморегуляції жінки пов'язана з ініціатором психологічного насильства.

Kochergina I.A.

Direction of self-regulation of women with psychological abuse from the family side

The article highlights the results of women's self-regulatory peculiarities in relation with psychological abuse in family side. There are analyzed different scientist's points of view on the nature of psychological violence, their interpretation of factors of violence. It is claimed, that the views of authors on the nature of psychological abuse can be classified in terms of biological, psychopathological, systemic, social and feminist theoretical approaches. Moreover, in this article emphasized the plurality of causes of violence in the family, which may come from different spheres such as the sphere of individual features of a person, sphere of interpersonal relations, social sphere, ets. Also, it is emphasized on the resistant and lasting character of psychological abuse.

Z

Кулакова Л.М., Кулаков Р.С.

Психологічні особливості формування моральних цінностей у молодшому шкільному віці в умовах навчальної діяльності ... С. 76–84.

Досліджено психологічні особливості формування моральних цінностей у молодшому шкільному віці. Визначено психолого-педагогічні аспекти морального виховання молодших

школярів в умовах навчального процесу. Розкрито сутність понять „мораль”, „моральність”, „моральні цінності”, „моральні почуття”, „моральні переживання”, „моральна свідомість”, „моральне виховання”. Охарактеризовано когнітивний, емоційний та поведінковий напрями формування моральних цінностей. Проаналізовано процес формування моральних цінностей у дітей на основі моральних понять, оцінок, суджень та переконань.

Kulakova L.M., Kulakov R.S.

Psychological features of formation of morality of primary school pupils in the conditions of educational activity

The article is devoted to the researching of the problem of formation of the younger generation's morality in contrast to theoretical and applied researches. The psychological and educational meaning of the conditions and factors of the junior reading practices in the educational process is investigated. The basic conditions of the moral education of the primary school pupils are revealed. The primary school age in sensitivity for child's moralization is characterized. The characteristics of the definitions such as „morals”, „morality”, „moral standards”, „moral faculty”, „moral emotions”, „moral state of awareness”, „moral education”, are systematized. The basic psychological and educational aspects in the formation of the children's moral standards on the base of moral concepts, ratings, thinkings and convincings are analyzed.

Z

Лісова Л.І.

Характеристика навчальної діяльності молодших школярів з тяжкими порушеннями мовлення у процесі розв'язування арифметичних задач ... С. 84–90.

На основі аналізу психолого-педагогічної літератури визначено різні підходи до розуміння поняття „навчальна діяльність”. Розглянуто процес формування та структуру навчальної діяльності молодших школярів, а також особливості навчальної діяльності молодших школярів з тяжкими порушеннями мовлення у процесі розв'язування арифметичних задач. Запропоновано систему корекції навчальної діяльності школярів з тяжкими порушеннями мовлення у процесі розв'язування арифметичних задач. Визначено та проаналізовано чотири етапи проведення навчально-корекційної роботи, виокремлено основні напрями і форми роботи на кожному з них.

Lisova L.I.

Characteristics of educational activity of young schools with serious loss violations in the process of solution of arithmetic problems

Different approaches to the understanding of the concept of „educational activity”, peculiarities of the formation and structure of educational activities of junior pupils, as well as the peculiarities of educational activities of junior students with serious speech disorders that can be observed in the process of solving their arithmetic tasks are considered in the article. The analysis of special scientific and methodological sources and materials of our study showed that in junior pupils with severe speech disorders the level of assimilation of arithmetic problems is mostly low, and at different stages of their work there are types of difficulties. The educational-correction system of correction of educational activity of junior schoolchildren with serious speech disorders in the process of solving arithmetic problems is proposed.

Z

Лохвицька Л.В.

Особистісно-деонтологічний підхід у моральному вихованні дошкільників: сучасні виміри психологічної науки ... С. 90–97.

Розкрито сутність психологічних засад особистісно-деонтологічного підходу у моральному вихованні дошкільників. Здійснено аналіз специфіки особистісно орієнтованого та деонтологічного компонентів запропонованого підходу. Розглянуто особливості синергії особистісно орієнтованого та деонтологічного підходів для реалізації завдань морального виховання дошкільників, визначено основні ознаки їх сумісності та спорідненості.

Запропоновано авторське формулювання особистісно-деонтологічного підходу, що вміщує емоційно-ціннісний, когнітивний та поведінково-діяльнісний компоненти. Обґрунтовано потребу побудови процесу морального виховання дошкільників у площині особистісно-деонтологічного підходу.

Lokhvytska L.V.

Personal-deontological approach to moral education of preschoolers: modern dimensions of psychological sciences

The article is devoted to the substantiation of the essence of personal-deontological approach (PDA) psychological principles in preschool child's moral education. The analysis of the specificity of the structural components of the suggested approach is carried out: the personal (oriented) component is defined as the internal (potential), which is large-format and operates throughout the entire educational process; deontological – determines the content fulfilled with the moral direction. The synergistic feature of the personal oriented and deontological approaches for the realization of the tasks of moral education of preschoolers, the main features of their compatibility and congeniality are revealed in the article. The essence of the main positions of the personal-deontological approach in the moral education of preschoolers is outlined.

Z

Павелків О.М.

Формування у старшокласників інтересу до професій економіки та бізнесу під час вивчення математики ... С. 97–104.

Висвітлено особливості формування у старшокласників інтересу до професій економіки та бізнесу під час вивчення математики. Обґрунтовано актуальність проблеми формування інтересу особистості старшокласника до професійної діяльності у сфері економіки та бізнесу. Розглянуто особливості розвитку пізнавальних та професійних інтересів старшокласників у контексті профорієнтаційних можливостей шкільного курсу математики. Визначено рівні сформованості інтересів старшокласників до обраної майбутньої професії. Охарактеризовано суб'єктний, навчальний та професійний напрями розгортання потенційних можливостей математики у формуванні знань, умінь та якостей особистості, необхідних для здійснення професійної діяльності у сфері економіки та бізнесу.

Pavelkiv O.M.

Formation of interest in senior schoolchildren to professions of economics and business during studying mathematics

The article deals with the peculiarities of the formation of interest in economics and business studies in senior schoolchildren during studying mathematics. From the standpoint of the scientific research, the role of mathematics on the mathematics in the formation of interest in senior schoolchildren to economics and business has been proved, that under certain circumstances can be transformed into the learning motive of the professional activity. The peculiarities of the development of the cognitive and the professional interests of senior schoolchildren in the context of vocational guidance opportunities of the school course of mathematics have been considered.

Z

Петренко О.Б.

Проблеми педагогічної психології і педагогіки у творчій спадщині В.М.Бехтерева ... С. 105–111.

Розглянуто внесок В.М.Бехтерева у розвиток педагогіки та педагогічної психології. На основі аналізу наукових досліджень В.М.Бехтерева з'ясовано, що вчений сформулював основні положення педагогіки раннього віку. Зазначено, що В.М.Бехтерев підкреслював провідну роль виховання і зовнішніх впливів соціального середовища у розвитку особистості. Висвітлено погляди вченого на проблему соціально-трудового, розумового та емоційного виховання особистості. Охарактеризовано праці В.М.Бехтерева, в яких розкрито питання статевого виховання дітей та підлітків. Підкреслено актуальність психолого-педагогічних досліджень

В.М.Бехтерева у сучасній теорії та практиці виховної діяльності.

Petrenko O.B.

Problems of educational psychology and pedagogy in the creative heritage
V.M.Bekhterev

In the article author describes the contribution of V.M. Bekhterev in the development of educational psychology and pedagogy. We found that scientists formulated the basic rules of early age pedagogy; scientifically substantiated position of the need for targeted development and improvement of the sensory processes of the child from birth: developed a system of sensory education of young children, aimed at creating the necessary foundations of mental education. We proved that justifying the idea of social-labor upbringing V.M. Bekhterev formulated a number of provisions, some of which have not lost their value in our days. Author characterizes works of V.M. Bekhterev, which revealed specific features of sex education, part of which is sex education, mind of the scientists that the underestimation of the specificity of sex education is no less dangerous than its hypertrophy, recommendations on medical-pedagogical prevention of various sorts of deviations and perversions of sexual attraction.

Z

Сивик Г.Є.

Особливості психологічної допомоги при моторній афазії ... С. 111–117.

Висвітлено проблему виникнення та подолання афатичних розладів у дорослих внаслідок черепно-мозкових травм. Розглянуто психологічні особливості особистості пацієнтів з моторними афазіями при інсультах і бойових нейротравмах. Здійснено теоретичний аналіз особливостей психологічної допомоги дорослим з моторною афазією. Наголошено на необхідності психологічної допомоги в реабілітації дорослих з моторною афазією з метою створення активної спрямованості особистості на подолання розладів, оптимістичної лікувальної та життєвої перспективи, формування позитивного ставлення до лікування і до хвороби. Визначено можливості арт-терапії у процесі вивчення та корекції емоційного стану, мобілізації особистості пацієнтів із моторними афазіями.

Syvyc G. E.

Features of psychological support in cases of motor aphasia

The article is devoted to the analysis of psychological assistance in motor aphasia with open craniocerebral traumas (wounded soldiers in the area of the antiterrorist operation) and post-stroke condition. In recent decades, theoretical and practical problems of aphasia have been developed, in most cases, in the working plane with post-stroke patients. The increase in the number of cases of motor aphasia due to combat neurotrauma requires an in-depth study and development of a psychological-pedagogical approach during the recovery period. The article reveals the concept of aphasias, features of the decay or loss of speech function. Characterized by the psychological characteristics of the personality of patients with motor aphasia in stroke and in combat neurotrauma.

Z

Сидорович О.І.

Модель професійної самосвідомості майбутнього дефектолога ... С. 117–124.

Висвітлено проблему формування професійної самосвідомості студентів-майбутніх дефектологів. Розкрито сутність професійної самосвідомості як специфічного особистісного утворення, що забезпечує відображення особливостей професійної самоорганізації та їх усвідомлення на основі професійної рефлексії. Запропоновано теоретичну модель професійної самосвідомості майбутнього дефектолога. Визначено та проаналізовано три рівні професійної самосвідомості: налаштованість індивідуальної свідомості на моральні вартості, рівень ціннісних орієнтацій та рівень сенсоутворення. Розглянуто структурні компоненти кожного рівня. Акцентовано увагу на готовності педагога до інноваційної діяльності як одному із важливих чинників розвитку професійної самосвідомості.

Sidorovich O.I.

The model of professional self-consciousness of the future defectologist

The article deals with the analysis of scientific approaches to understanding the conception of professional self-consciousness and description of its main components. It reveals understanding of the structure and components of professional self-consciousness in psychological-pedagogical literature. It also depicts the issue of creation of theoretical model of the development of professional self-consciousness of the future defectologists, according to which integral studying of the process of development of the last in professional self-consciousness development. Analyzing structure issues three levels are outlined: the first level – the tune of individual consciousness on life values, the second level – value orientations, the third level – sensing.

Z

Ставицька О.Г., Ставицький Д.О.

Психологічні особливості ціннісно-сміслової сфери сучасних студентів-психологів ... С. 125–132.

Висвітлено проблему формування ціннісно-сміслової сфери як однієї з провідних сфер особистості. Здійснено теоретичний аналіз науково-психологічних підходів до вивчення ціннісно-сміслової сфери. Розглянуто особливості ціннісних та смисложиттєвих орієнтацій особистості як психологічних феноменів. Представлено результати емпіричного дослідження провідних цінностей у юнацькому віці, зокрема студентів-психологів 1-го та 4-го курсів. Зроблено висновок про те, що структура ціннісно-сміслової сфери особистості студента є динамічною та складною, опосередкованою низкою соціально-психологічних особливостей життєдіяльності сучасної молоді.

Stavytska O.G., Stavytskyi D.O.

Psychological features value-semantic sphere of modern students-psychologists

The article attempts to theoretical generalization of modern scientific achievements on the actual problem of the development of the value-semantic sphere of personality in adolescence. The peculiarities of the value-semantic sphere of modern students as a bright representative of the youth age are analyzed. The results of the empirical study of the content aspects of the emotional life orientations of student youth as components that mediate the formation of personal and professional qualities of future specialists in the field of psychology are presented.

Z

Ставицький О.О., Гіль Т.А.

Емпіричне дослідження психологічних особливостей особистісного самовизначення підлітків ... С. 132–139.

Розглянуто особливості самовизначення особистості підліткового віку. Наведено результати теоретичного та емпіричного дослідження процесу розвитку самосвідомості підлітків за модифікованим варіантом методики „Визначення прагнень до саморозкриття, самореалізації, самоствердження підлітків». З'ясовано соціально-психологічні умови самовизначення підлітків, визначено критерії та рівні зазначеного особистісного утворення. Запропоновано психологічну програму оптимізації самоствердження в учнів підліткового віку, яка включає методичні засоби роботи зі шкільними психологами, вчителями, батьками та соціально-психологічний тренінг на основі особистісно орієнтованого підходу.

Stavitsky O.O., Gil T.A.

Empirical study of psychological features of personal self-determination of teenagers

The article is devoted to the analysis of theoretical generalizations and demonstrations of the empirically obtained results of studying the socio-psychological conditions of the process of self-determination of adolescent by the modified version of the method „Determination of aspirations for self-disclosure, self-determination, self-realization, self-affirmation of adolescent”; clarification of the essence of the concept of „Me-concepts”. The article highlights the socio-psychological conditions of

this phenomenon in adolescent students; the criteria and levels of this personal formation are substantiated; experimental testing of the program of optimization of self-affirmation of adolescents by introducing a psychological program and socio-psychological training based on a personally oriented approach is presented.

Z

Ставицький О.О., Сигін І.М.

Емпірико-діагностичний аналіз психологічної готовності студентів до створення сім'ї ... С. 139–145.

Висвітлено проблему розвитку психологічної готовності молоді до шлюбно-сімейних стосунків. Здійснено емпірико-діагностичний аналіз комунікативної та особистісної готовності студентів закладів вищої освіти до створення сім'ї. На основі результатів дослідження з'ясовано тенденції щодо планів створення сім'ї серед студентів чоловічої та жіночої статі, виявлено причини, які впливають на готовність молоді до шлюбу. Зазначено, що значну роль у появі адекватної мотивації створення сім'ї відіграють соціальні чинники. Зроблено висновок про те, що сучасна молодь потребує психологічної просвіти щодо питання готовності до створення сім'ї, наголошено на необхідності удосконалення навичок конструктивної взаємодії, підвищення рівня комунікативної компетентності та рівня розвитку емпатійних здібностей.

Stavitsky O.O., Sigin I.M.

Empire-diagnostic analysis psychological preparation of students before family creation

The article is devoted to the disclosure of the results of an empirical study of the communicative and personal readiness of students of a higher educational institution to the creation of a family. In the course of the study, the students' orientation towards the creation of the family was undefined, and the main reasons that could affect their willingness to create a family were undefined. Among such reasons are: personality maturity, favorable opportunities for choosing a marriage partner, getting autonomy, the desire to meet the social environmental and the state of material well-being, love and desire to achieve a certain goal, an example of friends (who have already created their own family), the desire of parents to deprive son (daughter) the opportunity to learn a raucous lifestyle, the state of material well-being (the ability to provide material for the family, the availability of housing).

Z

Созонюк О.С.

Теоретичний аналіз проблеми особистісних деформацій молоді в умовах економічної кризи ... С. 146–153.

Висвітлено проблему появи особистісних деформацій, зумовлених складними соціально-економічними умовами. Здійснено теоретичний аналіз особливостей виникнення та прояву особистісних деформацій молоді в умовах економічної кризи. Розкрито сутність психологічного феномену деформації особистості. Виявлено основні психологічні чинники, що засвідчують схильність особистості до регресивного розвитку. Визначено основні етапи та наслідки соціально-стресових розладів особистості. Наголошено на необхідності врахування індивідуально-типологічних властивостей особистості в умовах навчально-виховного процесу, обґрунтовано доцільність впровадження відповідного психолого-педагогічного забезпечення процесу виявлення та корекції особистісних дисгармоній.

Sozoniuk O.S.

Theoretical analysis of the problem of youth personal deformations in the conditions of economic crisis

The article is about theoretical analysis of the problem of youth personal deformations in the conditions of economic crisis. Deformation of personality is defined as changes that violate the integrity of the individual, reduce its adaptability and professionally effective functioning. The most important consequences of economic crisis on the level of a personality is deformation of self-

awareness, the formation of inadequate self-esteem, distortion of the image of personality, contradiction or asociality of value-semantic orientations, immaturity of emotional, volitional and limited motivational spheres. Moreover the formation of personality's deformations should be considered in close connection with these phenomena as disharmonization of a personality, professional deformation, neuroticism and violation of personal structure.

Z

Хомич І.С.

**Мотиваційний компонент психологічної готовності до навчання у школі ...
С. 153–159.**

Розглянуто проблему психологічної готовності дошкільників до навчання в школі. Здійснено теоретичний аналіз психолого-педагогічних досліджень проблеми готовності дитини до школи. Акцентовано увагу на мотиваційному компоненті психологічної готовності до шкільного навчання. Розкрито взаємозв'язок мотивації із успішним засвоєння шкільної програми. Охарактеризовано структуру мотиваційної сфери дошкільника. Розкрито особливості розвитку довільної поведінки як важливого новоутворення молодшого шкільного віку. Наголошено на тому, що значний вплив на визначення потреби дитини в новій соціальній позиції має схвалення вчителя, яке мотивує учбову діяльність дитини.

Khomych I.S.

Motivation's determinative role in the readiness for school learning

The article is devoted to the analysis of the preschooler's psychological readiness for school learning from the point of view of substantive justification of the necessary and sufficient level of the first former's actual development. The most important in this relation is the motivational component. The learning's social motives are viewed in connection with the education activity itself. Teacher's approval has significant impact on the definition of a child's need for a new social position, and finally, it is the teacher's approval that motivates the child's educational activity. Internal position is composed of a combination of the cognitive need and need for communication with the adults on the new level. This help a schoolchild to consciously create and fulfill the intention that is in the basis of the arbitrary behaviour.